

א) נילקוט יומיא ב. רמז ד"ט א"ר א"ר שמואל בר חמני א"ר יוחנן. ב) ס"א ולצד, ג) קדושין כז: ע"ש ומספחה קדושין פ"א ע"ש. ד) ומספחה קדושין פ"א, ט) כ"ה בדפוס, ו) ז"ל שימור. מהרש"א אולם עיין קרני דלס.

תורה אור השלם

- 1 וברא יי על כל מבח דר ציון ועל מקראת עין יומים ועין ונגה אש להבה לקיה כי על כל כבוד וקיה ישיהו ד ה
- 2 כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצאתיו אף עשיתיו: ישעיהו מג ו
- 3 בכפיו תשע ידועה וישראל ישכן לבטח וזה שמו אשר יקראו יי: ישיהו כו ו
- 4 סביב שמה עשר אלק ושם העיר מיום יי שמה: יחזקאל מה לה
- 5 וקיה הנשאר בציון והגור בירושלם קדוש יאמר לו כל הכותב לחיים בירושלם: ישעיהו ד ג
- 6 יסוב כל הארץ כערכה מצבע לרמות נגב וירושלם ויאמה וישבה תחתיה למשער בנימן עד מקום אשר תראשון עד שער הפנים מוגדל ונגדל עד קבר המלך: זכריה יד י
- 7 מי אלה קבע תעופה וכוונת אל ארבותיה: ישעיהו ט ח
- 8 ואמר אנה אתה הלך ויאמר אליו למד את ירושלם לראות בקה וקיה וקיה ארבה: זכריה ב ו
- 9 ויאמר ארץ יך דבר אל הגור הנל לאמר וירושלם תשב וירושלם מרב אדם וקיה וקיה ארבה: זכריה ב ח
- 10 והצלעות צלע אל צלע שולש ושלש פעמים וקאת בקיר אשר לבית לצלעות סביב סביב לחיות אוחים ולא יתיו אוחים בקיר הבית: יחזקאל מא ו

הגהות הב"ח

- א) ולא תנני מסרה לו בטפלה ובשערה. י"ן. ב. כלומר שהרי במצוות תפש בה והינין לשון מסירה. י"ן. דן ולא אדם המוסר קאמר, אלא כאדם. מנזין. ג. עין גרין. ד. אלמא אילו עקרה ידיו ורגליה דלא בדוכתא קיימא בהכי טגי לר' אחא. רעב"ל.

מוסף פרש"י

בשערה. כגון שער שבלשם הסוס (קדושין ב.ב.). בשליש. משאו (שם).

ב) מ"י פ"ג מהל' מסירה ה' ג. סגן עיני פנ' טוש"ע ח"מ ס' קלח ספינ' ז':

ג) ב טוש"ע ח"מ ס' קל' ספינ' א' חכ"ה וס' קלח ספינ' ח':

ד) ג ד מ"י שם פ"ב ה"ו ו סגן שם טוש"ע ח"מ ס' קל' ספינ' ג':

מוסף רש"י

בשערה. כגון שער שבלשם הסוס (קדושין ב.ב.). בשליש. משאו (שם).

רבינו גרשום

וקנסתי מיתה על אדם. היינו ונקיבך בן כלומר בכריה ביום מיתה: שיתקראו על רב פפא ש"מ. ממש יקראו לתם. אל תקרי ה' שמה אלא ה' שמה: אמר פרסי הות. בארבה: אמר פרסי ה' שיעור: אמר עיבא להעלות ירושלים עיבא עיבא תלת פרסי מילי מארעא: פירות תשב ירושלים מה פירות הללו שאין להם שיעור בבנין ישבוך אלא כמה שרצוין האנשים כן ירושלים לא תהיה לה שיעור: אמר ריש לקיש עתיד הקביה להוסיף על ירושלים אלה קפל מגדלים אלה טפח נגאות וכו'. כל השכל הללו בביתמדיא אי שכיב את ואת כעין שהוא עולה בביתמדיא כן אלה פעמים יהיה מרחק על כל פעם ופעם תלת פרסי וכן כל ותי אחרות הללו עשין להשכן הוה על כל את ואת אלה פעמים וכל פעם ופעם תלת פרסי: והיו בשוק אחר פ' אלה מוכרי ציקי קדירה לבד משאר הניס. וכן יהיה לכל תלת פרסי ותלת פרסי: אם שלש ירושלים הן. לעתיד יהיה לכל ירושלים וירושלים ל' מדורין זו למעלה מזו מפני רב בני אדם: ואם ל' ירושלים הן וכו'. שלשה מדורין זה על גב זה: המוסר ספינה לחבירו. כיון שמשך בה כל שהוא אפי' ראשה האחד במים קנה: אחזה בטלפי שמסר לה ואחזה בטלפי הבתמה ובשליש שעליה אותה משוי שמשימין על גבה: אפי' שלא הויה. לבתמה: לימא רב דאמה. כיון שמשך בה כל שהוא קנאה הוא דאמר כתיב דאמר כיון דעקרה יד ורגל קנאה: ואפי' דעקרה יד או רגל. איך רגלים בדוכתא קיימין ולא הויה משיכה עו שתהליך מלא קומתה: אבל ספינה כיון דנייה לה פורתא. במים נייה לה כולה והויה משיכה מעליה: איך נמי למיעקר קיימא. וכמו עקרה לה מכל וכל דמי והויה משיכה מעליה: אבל ספינה. דלא ממילא למיעקר קיימא או משך לה כולה קנאה ואי לא לא: ואותיות. כלומר שנותן אדם לחבירו שטרות כדי למיקני בהם כיון שמשכן קנאם.

טפח גינאות. פי' גינות שוות שצנויות צנין שזה שאין מוספת ומגרעת צוה וצוה כמו הלוך וטפוח תלכנה (ישעיה ג) וכמו (יומא דף מה). מדה לא מחוקה ולא גדושה שנקראת טפופה: **קפלא מגדלין.** קפל הן עמודין ^א שוין למגדלין וצנין גבוה כדאמר באגדת ויקרא קפלאות של צרול מה עמודים קפלאות מלמעלה וצסיסאות מלמטה והן באמצע כך פרשיות ^א נדרשות לפניהם ולאחריהם: ^א

אחזה במלפא. פריצ"א דמסירה צעינן מיד ליד ומייתי ראייה מפ"ק דצ"מ (דף ט: וס) דאמר מאי לשון מסירה כאלס שמוסר דבר לחבירו ואמר נמי התם מסירה מחבירו קנה במלפאה וצנכסי הגר לא קנה דמאן מסר ליה למיקני משמע דצעינן מסירה מיד ליד ואין נראה דהא קמני הכא אחזה בטלפה ^א משמע דצעלמו אחזה ורבינו שמואל פירש נמי אחזה בטלפה צמלות המוכר ועוד דאמר לקמן גזי מסירה כל היכא דאמר ליה לך חוק וקני כ"ע ל"פ דקנה ואי צעינן מסירה מיד ליד לא הו"ל למימר לך חוק וקני אלא תא חוק וקני והאי דאמר צצא מליעא (ס) כאלס המוסר דבר והא דאמר במלפאה ונכסי הגר מאן מסר ליה היינו מי יאמר לו לך חוק וקני דליקני באחזה צעלמא ^א:

אע"ג דעקרה יד ורגל בדוכתא קיימא. ואל' אמאי נקט מלא קומתה כיון דסגי צעקרת שמי קיים ושמי רגלים וש' לומר דעקרת ידה ורגליה קרי מלא קומתה: חסורי

וקנסתי מיסה. והיינו מופיך הקצר שהוא חלול כמו תוף: **נקראו על שמו.** שיהא שמש ה': אל תקרי. ה' שמה אלא ה' שמה: **לומר לפניהם.** מללכיס יאמרו: **שמע מינה.** מדקדומי עיבא להעלאת ירושלים דהוי עיבא לתלא פרסי: **מילי.** מארעא: **למוד את ירושלים.** לעשותה קטנה: **פרווס ששז ירושלים.** מה פרוות הללו אין להן שיעור צנין ישוין אלא כמה שרזיין צנין אף ירושלים כן: **אמר ריש לקיש.** ירושלים דהויה לתלא פרכי עמיד הקצ"ה להוסיף צה מגדלים צאלף פעמים בחשבון קפ"ל וגינאות צאלף פעמים טפ"ף. כל הני גימטריאות הן והאי דהארך בצמינן כי האי גוונא היינו משום ללשון הגון הוא בעירם צלח חשבון וסד החשבון צמיצה המתפעלת: **אלף ושני שיל"ה.** שנים ואלף פעמים בחשבון גימטריא שיל"ה: **לז"ו.** גימטריא הוא: **טוטפראות.** קטנים מצירניות: **הכי גרסינן ק"פ אלף שווקים של מוכרי ליקי קדירה.** מין ממלכ: **שלש ושלישים פעמים.** פשטיה דקרא מיירי צמלס והכא ימורא דכתיב פעמים קדיש דמשמע ג' ירושלים וצכל אחת שלשים פעמים זו למעלה מזו אי נמי פעמים זה ע"ג זה צלשים ^א: **אס ירושלים.** דלעולם הנה גדולה צארוך כשלש ירושלים שהיתה ככר: **כל אחת ואחת יפו צה.** צכל צית וצית שלשים מדורות למעלה זה על גב זה: **אימור ספינה.** מאימתי מהא קנייה ללוקח שלא יוכל מוכר לחזור צו דהא צמטלנלין אין מעות קונות אלא משיכה או רשות: **כל שהוא.** טפח או חזי טפח: **עד שימשוך את כולה.** שיבא סוף הספינה צמקוס שהיה ראשה עומד דהיינו שעקרה כולה חוץ למקומה: **כ"ז.** צהמה גסה נקנית צמסירה ^א (דמתן צפרק ראשון קדושין כה:): צהמה גסה נקנית צמסירה] והדקה צמשיכה וצכרצ צעלמא הוא דהא אורחה צהכי והא אורחה צהכי: **אחזה הלוקח: צטלפה.** צרגלה צמלות המוכר: **וצשליף.** אמתחת וקסור לצהמה ואפי' שלא הזויה ממקומה קנאה: **כ"ז.** דקה נקנית צמשיכה: **יד ורגל.** היינו משיכה כל שהוא כרב: **מלא קומסה.** דהיינו עקירת ארבע רגליה: **צדוכסה קיימא.** גוף הצהמה לא זוה ממקומה שהרי נשען על אידך יד ורגל שלא עקרה: **גדה כולה.** גס ראשה השני נמשך ממקוס שהיה שם: **אידך.** יד ורגל נמי למיעקר קיימי וכמי שהיא עוקרת דמי והיכא דעקרה ארבעתן היינו עקירת כולה חוץ למקומה צכל ספינה דכי עקר לה משהו לא מניילל מיעקר כולה ממקומה הלכך אי משיך לה כולה קני ואי לא לא: **לימא.** רצ ושמואל כהני תנאי דלקמן: **ואוסויה.** שטר חוב שמוכרו או נותנו לחבירו כדי לקנות את השטר ואת החוב צכמוצו קני ליה צמשיכה כשיבא לידו שימסור ^א לו המוכר: **וצשטר**

וקנסתי מיתה על אדם הראשון מאי יועל מקראיה אמר רבה א"ר יוחנן לא בירושלים של עולם הזה ירושלים של עולם הבא ירושלים של עולם הזה כל הרוצה לעלות עולה של עולם הבא אין עולין אלא המזומנין לה ^א ואמר רבה א"ר יוחנן עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה שנאמר ^ב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ^ב (וא"ר) שמואל בר נחמני א"ר יוחנן ג' נקראו על שמו של הקב"ה ואלו הן צדיקים ומשיח וירושלים צדיקים הא דאמרו משיח דכתיב ^ב וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו וירושלים דכתיב ^ב סביב שמונה עשר אלה ושם העיר מיום ה' שמה אל תקרי שמה אלא שמה א"ר אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניך קדוש כדרך שאומרים לפני הקב"ה שנאמר ^ב והיה הנשאר בציון והגותר בירושלים קדוש יאמר לו ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה להגביה את ירושלים ג' פרסאות למעלה שנאמר ^ב וראמה וישבה תחתיה מאי תחתיה כתחתיה וממאי דהאי תחתיה תלתא פרסי הויה אמר רבה אמר לי ההוא סבא לדידי חזי לי ירושלים קמייתא ותלתא פרסי הויה ושמא תאמר יש צער לעלות ת"ל ^ב מי אלה כעב תעופינה וכונינים אל ארובותיהם אמר רב פפא ש"מ האי עיבא תלתא פרסי מידלי אמר רבי הגינא בר פפא בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במדה שנאמר ^ב ואומר אנה אתה הולך ויאמר אלי למוד את ירושלים לראות כמה רחבה וכמה ארכה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע הרבה כרכים בראת בעולמך של אומות העולם ולא נתת מדת ארכן ומדת רחבן ירושלים שמשך בתוכה ומקדשך בתוכה וצדיקים בתוכה אתה נותן בה מדה מיד ויאמר אליו רויך דבר אל הנער הלו לאמר פרוות תשב ירושלם מרוב אדם ובהמה בתוכה אמר ריש לקיש עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלם אלה טפח גינאות אלה קפל מגדלים אלה ^ב לציני בירניות אלה ושני שילה טומפראות וכל אחת ואחת הויה בצפורי בשלוותה תניא א"ר יוסי אני ראיתי צפורי בשלוותה והיו בה מאה ושמונים אלה שווקים של מוכרי ציקי קדירה ^א והצלעות צלע אל צלע שלש ושלישים פעמים מאי שלש ושלישים פעמים א"ר לוי ^א אמר רב פפי משום ר' יהושע דסכני אם ג' ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשים מדורין למעלה אם שלשים ירושלים הן כל אחת ואחת יש בה שלשה מדורין למעלה: איתמר ספינה רב אמר כיון שמשך כל שהוא קנה ושמואל אמר אלא קנה עד שעליה בשליף שעליה בפרומביא שבפיה בזוג שבצוארה קנאה כיצד יבמשיכה קורא לה והיא באה או שהכישא במקל ורצתה לפניו יביון שעקרה יד ורגל קנאה רבי אחי ואמרי לה ר' אחא אומר עד שתהליך מלא קומתה לימא רב דאמר כתנא קמא ושמואל דאמר כרבי אחא אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לרבי אחא עד כאן לא קאמר רבי אחא אלא בבעלי חיים דאפי' דעקרה יד ורגל בדוכתא קיימא אבל ספינה כיון דגדיה לה בה פורתא גדה לה כולה ושמואל אמר אפי' כתנא קמא עד כאן לא קאמר תנא קמא אלא בבעלי חיים דכיון דמיעקרא יד ורגל אידך למיעקר קיימא אבל ספינה לא משיכה ר' נתן אומר ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר